

Právo životního prostředí I

Právní režim ochrany zvířat I. – ochrana volně žijících živočichů, obchodování s ohroženými druhy živočichů

Mgr. Vojtěch Vomáčka, Ph.D., LL.M.

16. 4. 2019

Osnova

- **Obecné souvislosti**
  - zvíře v právu,
  - pojem zvíře/živočich/zvěř
- **Civilněprávní ochrana?**
- **Ochrana volně žijících živočichů**
- **Obchodování s ohroženými druhy živočichů**

Hana Müllerová, David Černý, Adam Doležal a kol.
KAPITOLY O PRÁVECH ZVÍŘAT
„My a oni“ z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva

SPOLEČNOST

ETIKA

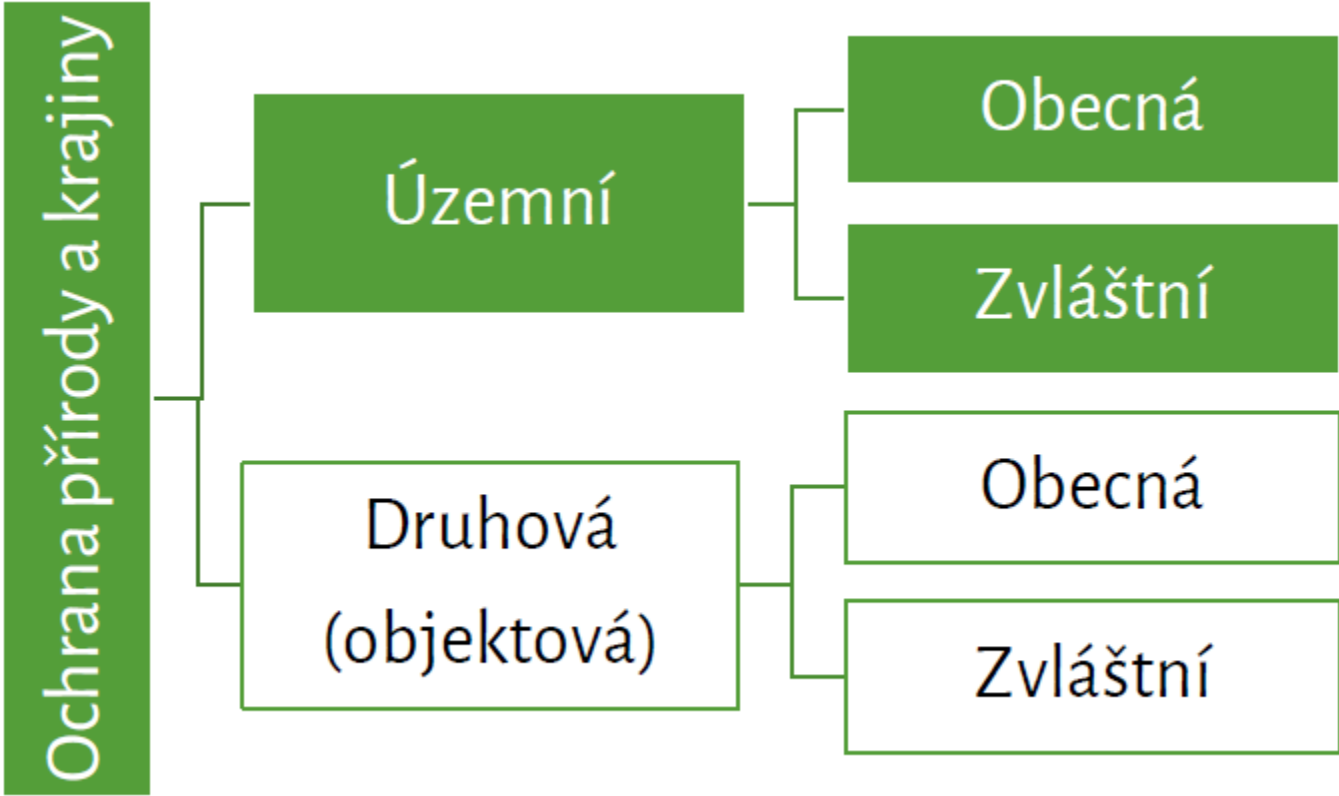
PRÁVO

ACADEMIA

Ochrana zvířat v právu

Hana
Müllerová
Vojtěch
Stejskal

academia

System druhové ochrany: přehled

Obecná

- ochrana druhů
- ochrana dřevin mimo les
- ochrana ptáků
- geograficky nepůvodní druhy
- handicapování živočichové

Zvláštní

- zvláště chráněné druhy
  - ohrožené
  - silně ohrožené
  - kriticky ohrožené
- památné stromy

Překrývající se ochrana - příklad

Soud zamítl žalobu kvůli křečkovi, dálnici D49 brzdí ještě rak a čmelák

1. června 2018 9:47

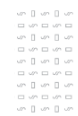
Soud po více než roce zamítl žalobu aktivistů ohledně křečka polního, který údajně žije v trase dálnice D49 z Hulína do Fryštáku. Cesta se ale ještě stavět nezačne, u soudu je další žaloba kvůli jiným chráněným živočichům.

Plánovaná trasa úseku dálnice D49 mezi Hulínem a Fryštákem. | foto: ŘSD

Kvůli malému chráněnému hlodavci stojí příprava dálnice D49 z Hulína do Fryštáku už asi tři roky. Na výskyt křečka polního v trase důležité cesty totiž opakovaně upozorňují ekologičtí aktivisté ze spolku Egeria (viz též [Plán silničníků](#): nejdřív přestěhovat křečka, pak stavět silnici R49).

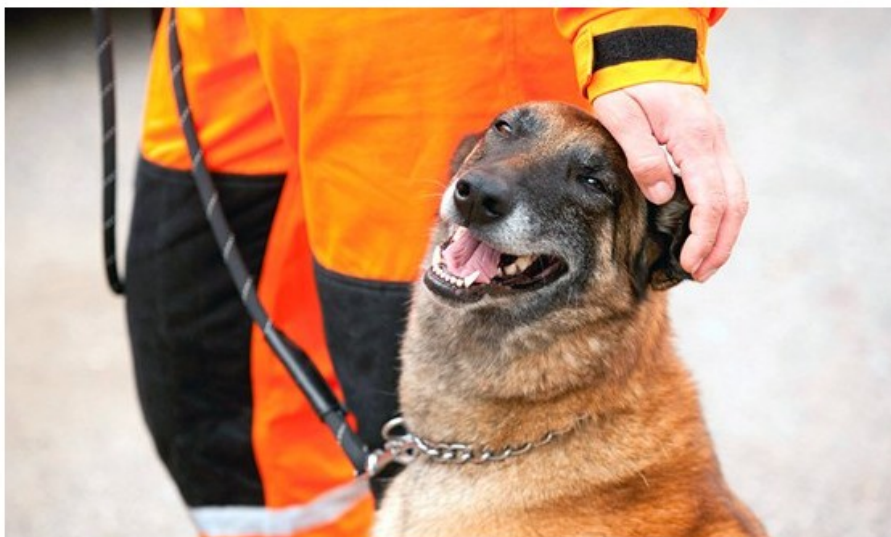
Reklama

Za týrání zvířat až osmileté vězení. Strany navrhují přísnější tresty

9. dubna 2018 15:50

Trýznitelům zvířat by nově mohly hrozit přísnější tresty. TOP 09 připravuje novelu zákona na ochranu zvířat proti týrání, která by zvýšila postihy pro pachatele a zároveň by řešila problematiku takzvaných množíren. Některé strany už předem hlásí, že zřejmě iniciativu podpoří.

(ilustrační snímek) | foto: Městská policie hl. m. Prahy

Reklama

Foto: SOS/Bird life Slovensko

Cronenberg?

Foto: Michal Šula, MAFRA

Cronenberg?

Entomolog Michalem Tkoč (PřF UK)

- *„Tak jako každý jiný živočich i moucha cítí bolest, má vyvinutou nervovou soustavu, a to velmi dobře. Určitě vnímá kde je jí dobře a kde ne, co jí vadí, vnímá teplotu, má velmi dobrý zrak a všechny větší chloupky na jejím těle jsou inervovány, slouží jako hmatové orgány.“*
- *„Mouchy jsou dobří letci a v přírodě každý den uletí i několik set metrů, takto stísněné prostředí jim určitě nedělá dobře, navíc jak se snaží uniknout, tak narážejí neustále do skla.“*
- *„Přilepená moucha může takto zmírat klidně dva dny.“*

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009, o obchodování s produkty z tuleňů

***Tuleni jsou vnímavé bytosti, jež mohou pociťovat bolest,
rozrušení, strach či jiný druh strádání.
(pro účely tohoto nařízení se rozumí tuleněm i lachtan a mrož)***

Zvíře v právu

Palitana, Indie – od roku 2014 zákaz nejen usmrcování zvířat pro jídlo, ale i prodeje a nákupu masa nebo vajec, a také výkonu souvisejících zaměstnání.

Češi promamili šanci. Ze

Nová atrakce pro Prahu.

Pořád něco točí a

Syrie jsme mozkový, říká prosilý česko-syrský zubař

Cestování Vyšehradem habibnou bazén, wellness i restauraci

Léto v Rakousku utužili ale dokazou zítřkem, strávili jsme s nimi celý den

Šimpanzi mají stejná práva jako lidi, potvrdil soud v USA

23. 4. 2015

Ilustrační foto | Foto: <http://www.help-primates.org>

Vrchní soud v New Yorku přiznal šimpanzům stejná práva jako lidem. Kontroverzní rozhodnutí rozděluje americké právníky.

New York – V soudním sporu ohledně práv dvou [šimpanzů](#) došlo po dvou letech k významnému posunu. Soudkyně [newyorského](#) vrchního soudu přiznala dvěma primátům sloužícím momentálně pro výzkumné účely stejné právní postavení jako lidem, píše deník [The Independent](#).

Na základě soudního rozhodnutí jsou tak k dalšímu jednání přivoláni právní zástupci

Zlevnili jsme PÚJ

Například 300 tisíc za **4,9**

Stačí spláčet včas

jobs.cz

Práce

Kurz

- [Asistent generálního ředitele \(ž/m\)](#)
- [Client Finance Team Lead](#)
- [PROJEKTOVÝ MANAŽER PRO BEZPILC PROSTŘEDKY NST](#)
- [Výrobní ředitel/ka - Ostrava Polanka](#)
- [Market Manager CZ and SK](#)
- [Vedoucí výrobního celku](#)

[Další nabídky práce »](#)**Tip: [Atmoskop.cz](#) – hodnocení firem zaměst**

Zvíře v právu

Matthew Pan (Hiasl)

Somerset v Stewart (1772)

Zvíře v právu

[Chambers Book of Days](https://en.wikipedia.org/wiki/Animal_trial) (https://en.wikipedia.org/wiki/Animal_trial)

OTHER STATES

Goat arrested for criminal trespass in Chhattisgarh

PTI

RAIPUR FEBRUARY 09, 2016 18:47 IST
UPDATED: FEBRUARY 09, 2016 20:02 IST

SHARE ARTICLE

120

PRINT

1. Foods that Reverse Diabetes >

3. Diabetic Insulin Pens >

2. Life Insurance for Seniors >

4. Best Vitamins for Arthritis >

Screengrab of the goat which was arrested for grazing in judge's garden.

Chhattisgarh Police act on a complaint of a magistrate against the 'repeat offender' goat, release it later. But its owner was not lucky.

Incredible as it may sound, a goat was taken into custody by police in Chhattisgarh on a trespass complaint.

<http://www.thehindu.com/news/national/other-states/goat-a-repeat-offender-arrested-for-criminal-trespass-in-chhattisgarh/article8214643.ece>

Police arrest goat accused of armed robbery

By MAIL FOREIGN SERVICE

UPDATED: 21:46 GMT, 23 January 2009

 View comments

Police in Nigeria are holding a goat on suspicion of attempted armed robbery.

Vigilantes seized the black and white goat, saying it was an armed robber who had used black magic to transform himself into an animal to escape after trying to steal a Mazda 323.

'The group of vigilante men came to report that while they were on patrol they saw some hoodlums attempting to rob a car. They pursued them.

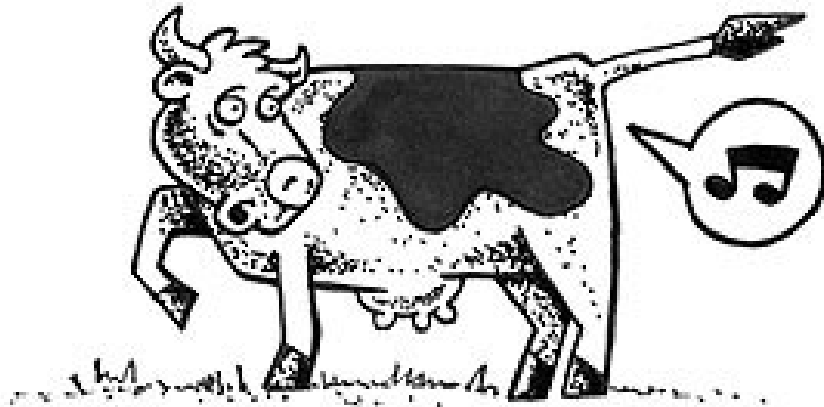

Zvíře v právu

- **Historický a náboženský kontext**
  - *Římské právo, Karteziánská koncepce, Comte, Schopenhauer, Nietzsche, Schweitzer*
  - *Regulace animal welfare v Anglii, Francii, USA*
- **Status zvířete - zvíře předmět vlastnických vztahů, zvíře jako ne(věc)?**
- **Zvíře jako obnovitelný přírodní zdroj?**
- *Využívání zvířat \ ochrana zvířat při jejich využívání \ ochrana zvířat*
- **Ochranné režimy zvířat (živočichů)**
  - *hierarchické \ stojící vedle sebe*

Co právo nereguluje?

- Např. proporcionalita využívání zvířat, zvířata jako zdroj znečištění ovzduší apod.
  - *zbytečný luxus?*
  - *krutá zábava?*

Co (ne)může regulovat unijní právo?

- Např. využívání býků při koridě nebo péči o **toulavé psy** (čl. 13 SFEU – *animal welfare jako součást zemědělské politiky*, čl. 36: „ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin“)

lifegate.com

esdaw-eu.eu

EU: Kompetence + subsidiarita + proporcionalita

Článek 191 SFEU

1. Politika Unie v oblasti životního prostředí přispívá k sledování následujících cílů:

- **zachování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí,**
- ochrana **lidského zdraví,**
- uvážlivé a racionální **využívání přírodních zdrojů,**
- **podpora opatření na mezinárodní úrovni** určených k řešení regionálních a celosvětových problémů životního prostředí, a zejména boj proti změně klimatu.

Ochrana zvířat

- **Ochrana přírody a krajiny**
  - *Obecná ochrana volně žijících živočichů*
  - *Ochrana ohrožených druhů živočichů*
- **Obchodování s ohroženými druhy živočichů (a rostlin)**
- **Ochrana zvířat před týráním (SP i TP)**
- **Dílčí ochrana: lesní zákon, vodní zákon**

Ochrana zvířat při jejich „využívání“

- **Ochrana zvířat proti týrání**
  - *zájmové chovy,*
  - *hospodářská zvířata,*
  - *zvířata určená k vědeckým pokusům*
- **Veterinární péče**
- **Zoologické zahrady, cirkusy,...**
- **Myslivost, rybářství**
- **Občanskoprávní ochrana**

Občanskoprávní ochrana zvířat

- **§ 494: Živé zvíře** má zvláštní význam a hodnotu již jako **smysly nadaný živý tvor**. **Živé zvíře** není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.

= je to v rozporu se zvláštními právními předpisy na ochranu zvířat

= **flexibilní definice**

„nová úprava se vymaňuje z dogmatu římského práva o „bučících nástrojích“ a z právního pojetí zvířat jako věcí v právním smyslu.“

NOZ

„Pojetí zvířete v občanském zákoníku je širší, než v platném zákoně na ochranu zvířat (...). Ze soukromoprávního hlediska jsou zvířaty nejen obratlovci, ale i bezobratlí, jsou-li schopni cítit bolest nebo stres. Tento přístup je přímo v zákonném textu vyjádřen poukazem na povahu živého tvora. Živým tvorem ve smyslu tohoto ustanovení nejsou jenom obratlovci.“

- ale stále objekt práva, obdobně věc

Občanskoprávní ochrana zvířat

§ 3029 odst. 2 NOZ: ustanovení právních předpisů z oboru veřejného práva nejsou dotčena

Přeprava živých zvířat:

co do podmínek nakládání s předmětem přepravy se nebudou aplikovat ustanovení NOZ o přepravní smlouvě, ale příslušné unijní i vnitrostátní právní předpisy o ochraně zvířat během přepravy.

Důsledek: relativní neplatnost (a možný VP trest)

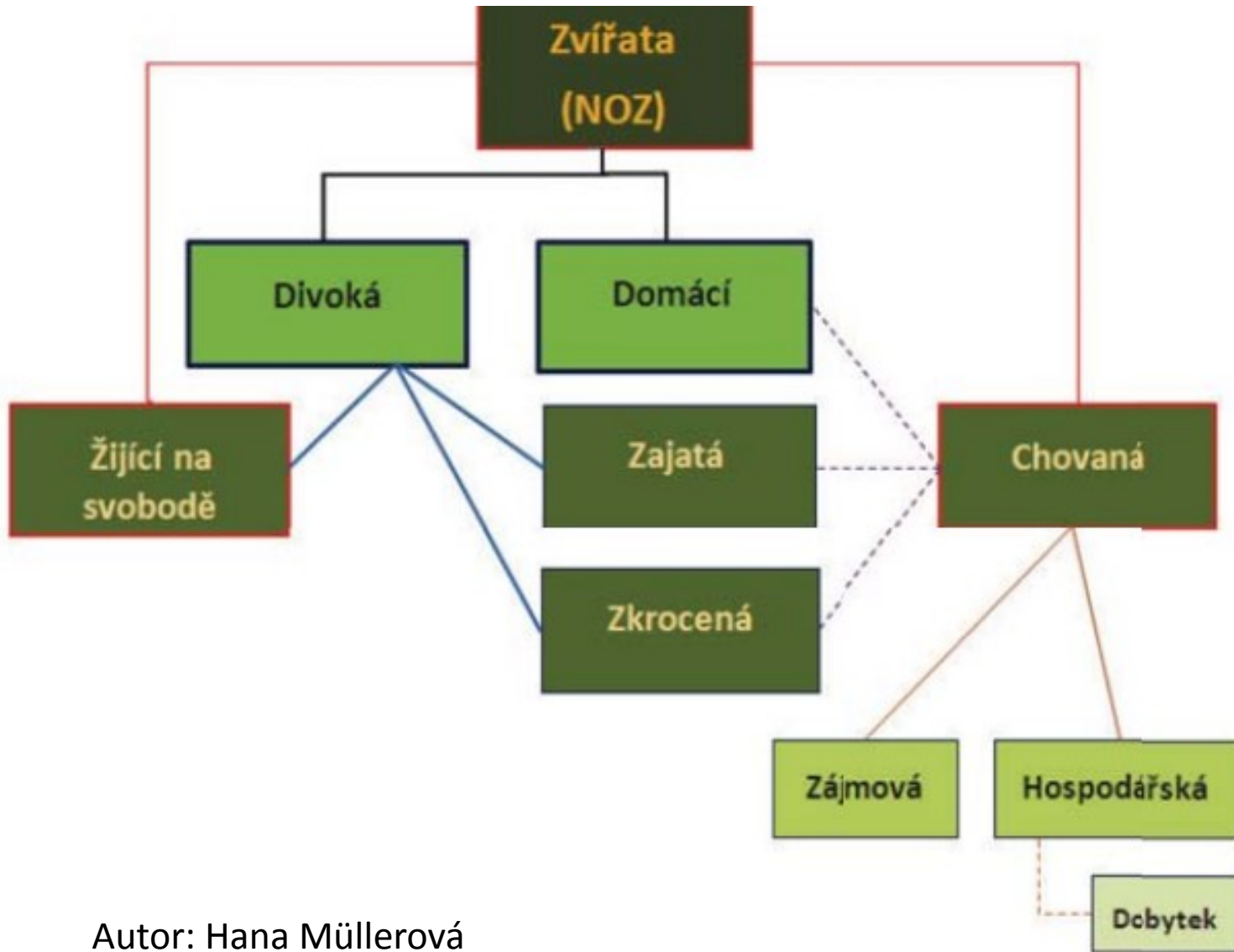

NOZ - specifika

- **nabývání vlastnického práva**
- **náhrada při poškození věci**
- **náhrada při poranění zvířete**
- **škoda způsobená zvířetem**
- **vlastník může stíhat na cizím pozemku chované zvíře nebo roj včel**
- **nájemce má právo chovat v bytě zvíře**
- **sousedská práva**

Předmět výkonu rozhodnutí (o.s.ř.), kromě zvířat, u nichž hospodářský efekt není hlavním účelem chovu a která slouží člověku jako jeho společník [§ 322 odst. 2 písm. g)]

NOZ - kategorizace

Autor: Hana Müllerová

Pojištění psů a koček MAZLÍČEK

- **léčení úrazu či nemoci**
- **odpovědnost za škodu**
- **Pojistíme šampiony i zvířata bez průkazu**

Slevy pro mladá zvířata – štěňata a koťata do 1 roku, mladé psi a kočky do 2 let věku

NOZ - kategorizace

1) divoká zvířata = všechna nedomestikovaná, tzn. celý **druh žije zcela nebo převážně ve volné přírodě,**

1a) **Zajatá zvířata** = je jim fyzickými překážkami bráněno v útěku,

1b) **Zkrocená zvířata** = zpravidla se jim trvale nebrání ve volném pohybu a na svého pána si natolik zvykla, že se u něho samovolně zdržují, anebo se k němu pravidelně vrací.

1c) **Zvláštní postavení zvířat** označených a zvířat v zoologických zahradách a ryb v soukromých rybnících a podobných zařízeních.

2) domácí zvířata = **druh žije s člověkem buď bezvýjimečně, anebo z převážné části;** domestikovaná zvířata inklinují k člověku, člověk je využívá pro své účely a skrze výchovu a zvyk na člověka podléhají jeho doзору a převážnému vlivu (kůň, osel, mezek, dobytek, vepř, ovce, koza, pes, kočka, králík, drůbež, holub, páv).

1) i 2) mohou být chovaná zvířata:

- v zájmovém chovu,

- **hospodářská zvířata (zvláštní kategorie dobytka).**

NOZ - kategorizace

- I na chovné farmě nebo na jatkách zůstává krokodýl divokým zvířetem, přestože nikdy nežil mimo lidské zajetí.
- Prase domácí bude domácím zvířetem, i pokud se mu podaří uniknout z hospodářského chovu.
- Zvíře, které náleží ke zdivočelé populaci domestikovaného druhu, se podle ZOPK nepovažuje za volně žijícího živočicha, avšak podle NOZ je divokým zvířetem.

Příklad: odpovědnost vlastníka/chovatele

Východiska:

- **Dopady veřejnoprávní i soukromoprávní**
- **Široká, objektivní odpovědnost vlastníka**
  - omezená ovladatelnost zvířat důvodem pro odlišné posuzování škody způsobené věcí od škody způsobené zvířetem, ovšem nikoli vzniku odpovědnosti
- **Domněnka přiměřené inteligence**
  - Schopnost předvídat chování zvířete
- **Uplatnění svépomoci, nutné obrany a krajní nouze**

Odpořědnost vlastníka \ chovatele

§ 2934 NOZ: slouží-li **domáci** zvíře vlastníku k výkonu povolání či k jiné vřdělenné činnosti nebo k obživě, anebo slouží-li jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením, zprostí se vlastník povinnosti k náhradě, prokáže-li, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou peřlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné peřlivosti.

Odpovědnost vlastníka \ chovatele

Krávy na D1 způsobily hromadnou nehodu. Doprava se zastavila

Hromadná nehoda na Benešovsku zablokovala v úterý večer provoz na dálnici D1. Nehodu způsobily krávy pohybující se po vozovce. Dva lidé se lehce zranili.

úterý 30. října 2018, 21:40
(Aktualizováno: úterý 30. října 2018, 23:01)
[Novinky](#), [ČTK](#)

▲ BEZ KOMENTÁŘE: Krávy pobíhající po dálnici D1 způsobily hromadnou nehodu
zdroj: [Novinky](#)

K nehodě došlo kolem půl desáté večer na 35. kilometru dálnice poblíž exitu Ostředek.

Krávu na dálnici podle policejní mluvčí Vendulky

▼ REKLAMA

Kolik ušetříte vy?

Plyn   Elektřina

Zadejte vaše PSČ   Měsíční zálohu

    Kč

Uspoříte ročně až
--- Kč

To mě zajímá

MND

▼ REKLAMA

LIDL

Kultivační nástroje

499.-

▼ Komerční sdělení

[Vyzkoušejte řízek bez mouky. Poradíme vám, jak na odlehčenou variantu.](#)

[Premiéra 3. řady pořadu Garáž v Televizi Seznam](#)

Škoda na zvířeti

§ 2970 NOZ: při poranění zvířete nahradí škůdce účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete tomu, kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou zálohu. **Náklady spojené s péčí o zdraví nejsou neúčelné, i když podstatně převyšují cenu zvířete, pokud by je vynaložil rozumný chovatel v postavení poškozeného.**

+ cena zvláštní obliby

Staré paní ukradli psa. Policie má fotku zloděje, ale nezveřejní ji. Pes je prý moc laciný

30. 3. 2016

Ukradený yorkshirský teriér Ben. | Foto: archiv

Policie má záznam z bezpečnostní kamery, jak zloděj krade psa. Zveřejnit jej - a díky tomu zvýšit šanci, že se pes najde - ale nemůže. Zvíře má totiž podle policistů cenu pouze čtyři tisíce

jobs.cz

Práce

Kurz

- [Engineering Manager](#)
- [JSTE ZKUŠENÝ MANAŽER A NUDÍTE SE](#)
- [asistent/asistentka ředitele developerské investiční spol.](#)

Majitel psa dostal za smrt dítěte dvouletou podmínku. Podle soudu dogu nevytvořil

AKTUALIZOVÁNO 8. 4. 2019 14:29

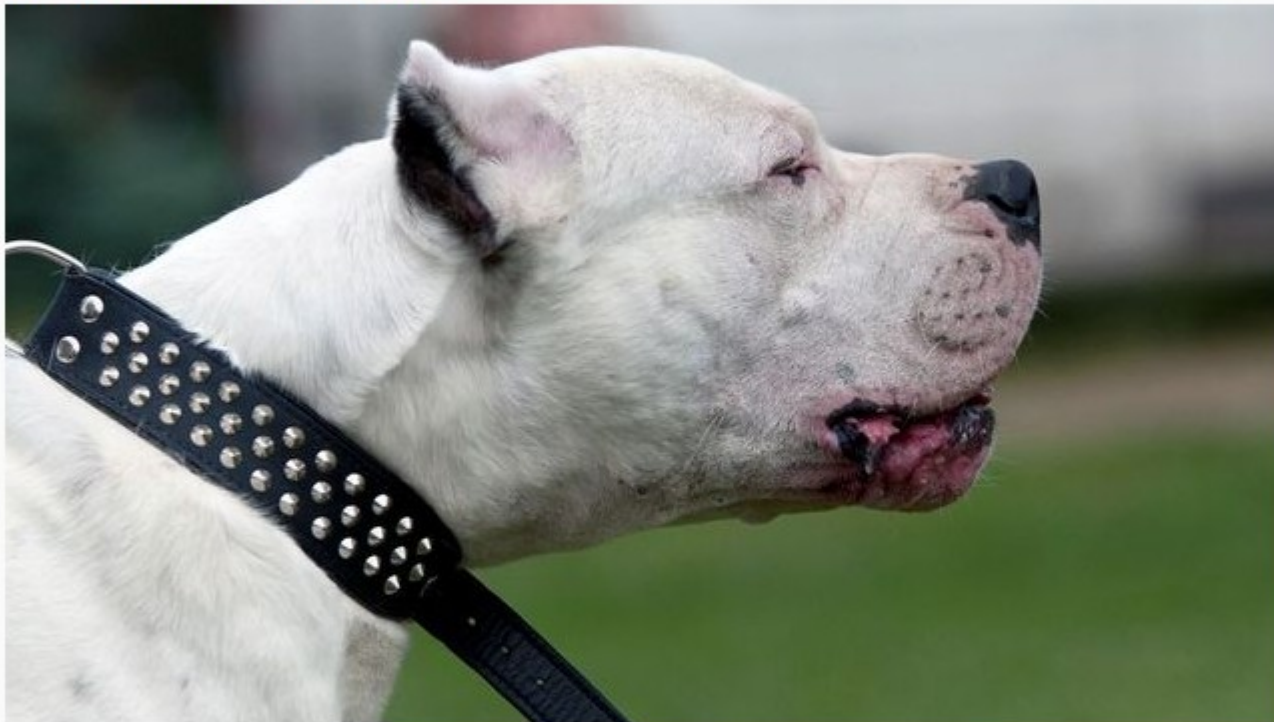

Foto: Wikimedia Commons/Smok Bazyli

Soud dal Lukáši Černoškovi, jehož pes usmrtil v bytě v Přerově dvouleté dítě, dvouletý podmíněný trest se zkušební odkladem na tři roky. Podle soudu jedenatřicetiletý muž nezajistil dohled

Škoda způsobená zvířaty

Soukromoprávní:

- Podle NOZ
- Nebo specifické odpovědnostní případy, subsidiární použití NOZ – zákon o myslivosti, o rybářství, č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

Veřejnoprávní:

- za přešupek podle jednotlivých zákonů, zejm. podle 251/2016 sb. nebo podle zákona o ochraně zvířat proti týrání
- porušení obecně závazné vyhlášky obce
- případně trestněprávní odpovědnost

Předpisy veřejného práva

Pojem živočich

- převážně v oblasti ochrany živočišných druhů (ochrany biodiverzity).

Pojem zvíře

- spíše v souvislosti s ochranou jednotlivých zvířat a péčí o ně. Pojem zvíře pak zahrnuje ve veřejném právu **obratlovce**, navíc u některých zákonů je **dovoditelný dopad i na některé bezobratlé**.

Předpisy veřejného práva

246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání:

jediný definuje zvíře, ovšem pouze pro své účely:
**„každý živý obratlovec, kromě člověka,
nikoliv však plod nebo embryo“** (plus širší ochrana
pokusných zvířat – i stádia vývoje a živí hlavonožci)
(77/2004 Sb.: „přiměřeně i na jiné živočichy“)

Trestní zákoník pojetí přebírá – týrání zvířat,
zanedbání péče o zvíře z nedbalosti
- definice není, ale interpretací jen obratlovcem

Předpisy veřejného práva

Z. č. 166/1999 Sb. (veterinární zákon): pouze subkategorie hospodářských zvířat

Ale § 3 odst. 1 písm. c) – i včely

§ 10 odst. 1 písm. d) – obratlovci i bezobratlí

- půjde jen o výjimky (plži, mlži)

Obecné použití – zákon o biocidech, o prevenci závažných havárií, o požární ochraně, stavební zákon (jeden ze zájmů ochrany před ohrožením) – široké pojetí, řada bezobratlých je prokazatelně schopna cítit bolest

Předpisy veřejného práva

ZOPK, z. o zoologických zahradách (162/2003 Sb.), o obchodování s ohroženými druhy, o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (115/2000 Sb.) – **zvíře jako podkategorie živočich**

ZOPK – volně žijící živočich

Zochr – volně žijící zvíře (podmnožina - „zvíře patřící k druhu, jehož populace se udržuje **v přírodě** samovolně, a to i v případě jeho chovu v zajetí.“)

Pojem **ZVĚŘ**: zákon o myslivosti (449/2001 Sb.):

„obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů“

Předpisy veřejného práva

Zákon č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy:

Užívá pojmu živočich (i bezobratlí). Pro udělení povolení k vývozu nebo dovozu **exempláře** ohroženého druhu se po žadateli požaduje prokázání, že při jeho přepravě budou dodrženy předpisy k ochraně zvířat proti týrání (§ 6 a § 8), přičemž tento požadavek dopadá i na bezobratlé.

- faktické rozšíření působnosti

Předpisy veřejného práva

Pojem živočich

- převážně v oblasti ochrany živočišných druhů (ochrany biodiverzity).

Pojem zvíře

- spíše v souvislosti s ochranou jednotlivých zvířat a péčí o ně. Pojem zvíře pak zahrnuje ve veřejném právu **obratlovce**, navíc u některých zákonů je **dovoditelný dopad i na některé bezobratlé**.

Veřejnoprávní předpisy

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání

Podle života zvířete ve vztahu k člověku

- 1a) zvířata v lidské péči,
- 1b) zvířata volně žijící.

Podle účelu chovu

- 2a) zvířata hospodářská,
- 2b) zvířata zájmová,
- 2c) zvířata pokusná.

Ochrana volně žijících živočichů

Územní x druhová ochrana

- Národní parky:** *Veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování jejich ekologicky stabilních přirozených ekosystémů odpovídajících danému stanovišti a dosažení jejich přirozené biologické rozmanitosti a musí být v souladu s cíli ochrany sledovanými jejich vyhlášením. (§ 15 odst. 2 ZOPK)*
- CHKO:** *Rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin... (§ 25 odst. 1 ZOPK)*
- NPR:** *Menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku (§ 28 odst. 1 ZOPK)*
- PR:** *Menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů (§ 33 odst. 1 ZOPK)*

Územní x druhová ochrana

NPP: Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, *naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů* ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem (§ 35 odst. 1 ZOPK)

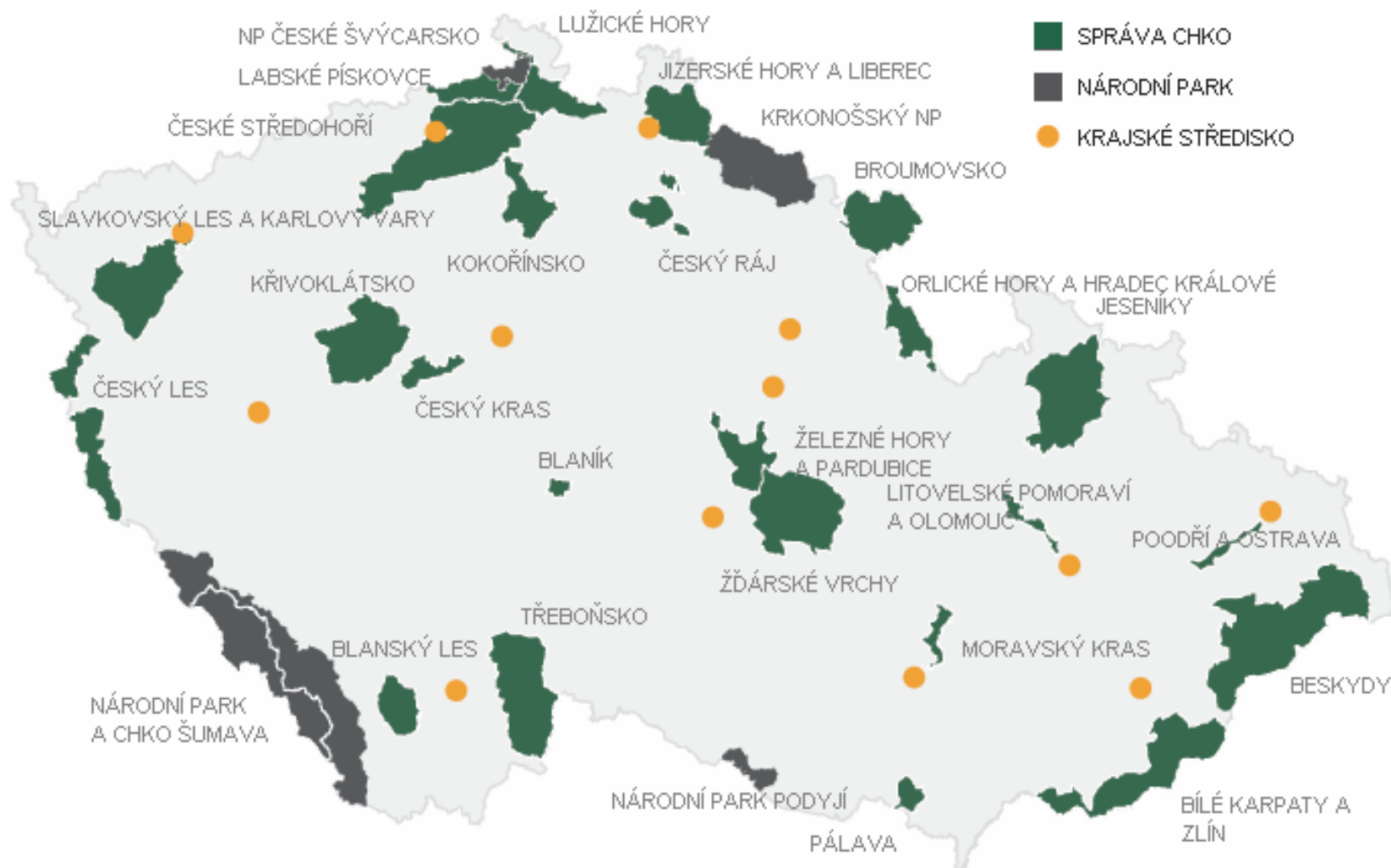
PP: Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, *naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů* ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem (§ 36 odst. 1 ZOPK)

NATURA 2000:

Ptačí oblasti: území nejvhodnější pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti *populací druhů ptáků* (§ 45e odst. 1 ZOPK)

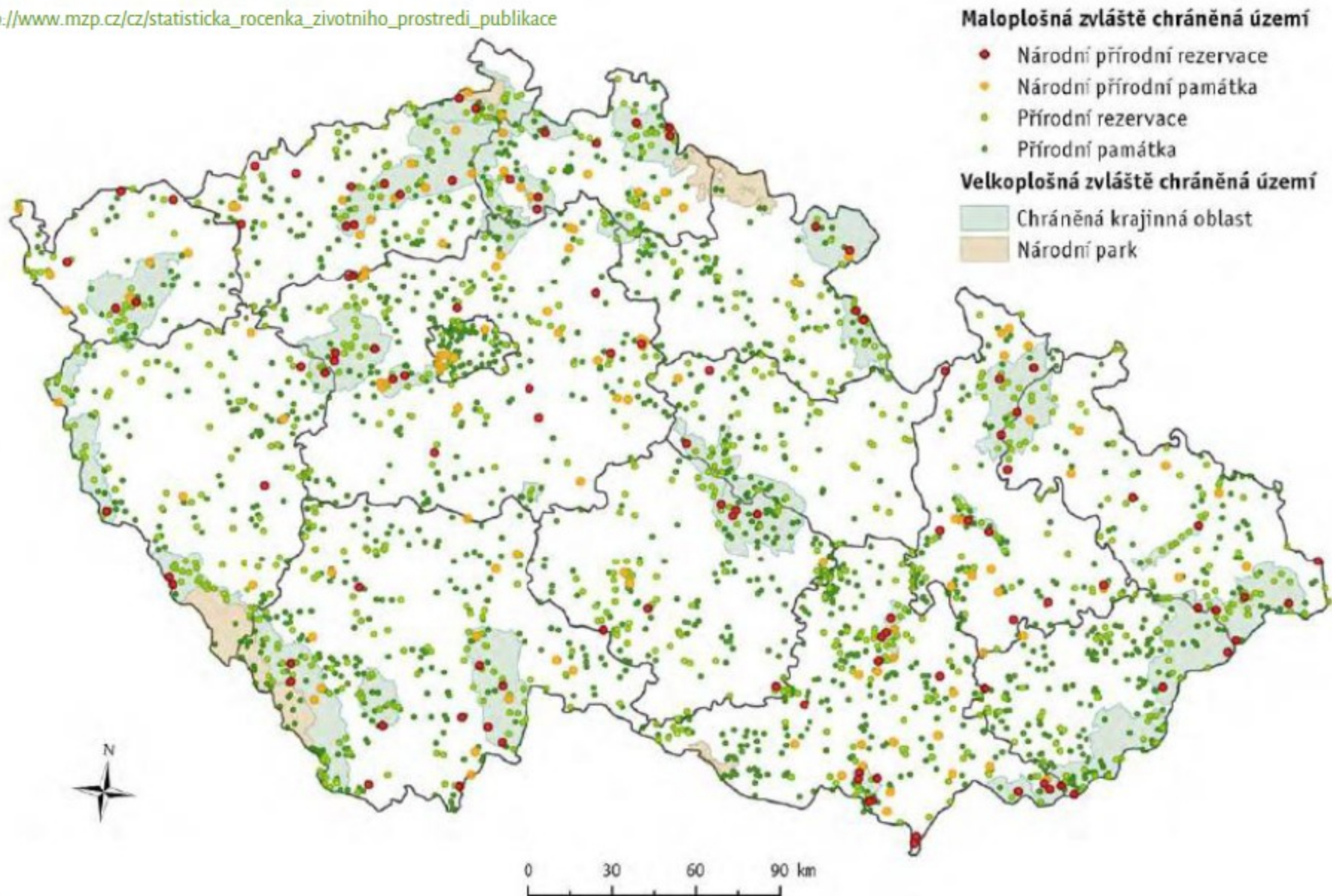
EVL: udržení nebo obnova příznivého stavu *alespoň jednoho typu evropských stanovišť nebo alespoň jednoho evropsky významného druhu* z hlediska jejich ochrany, nebo udržení biologické rozmanitosti biogeografické oblasti (§ 45a ZOPK)

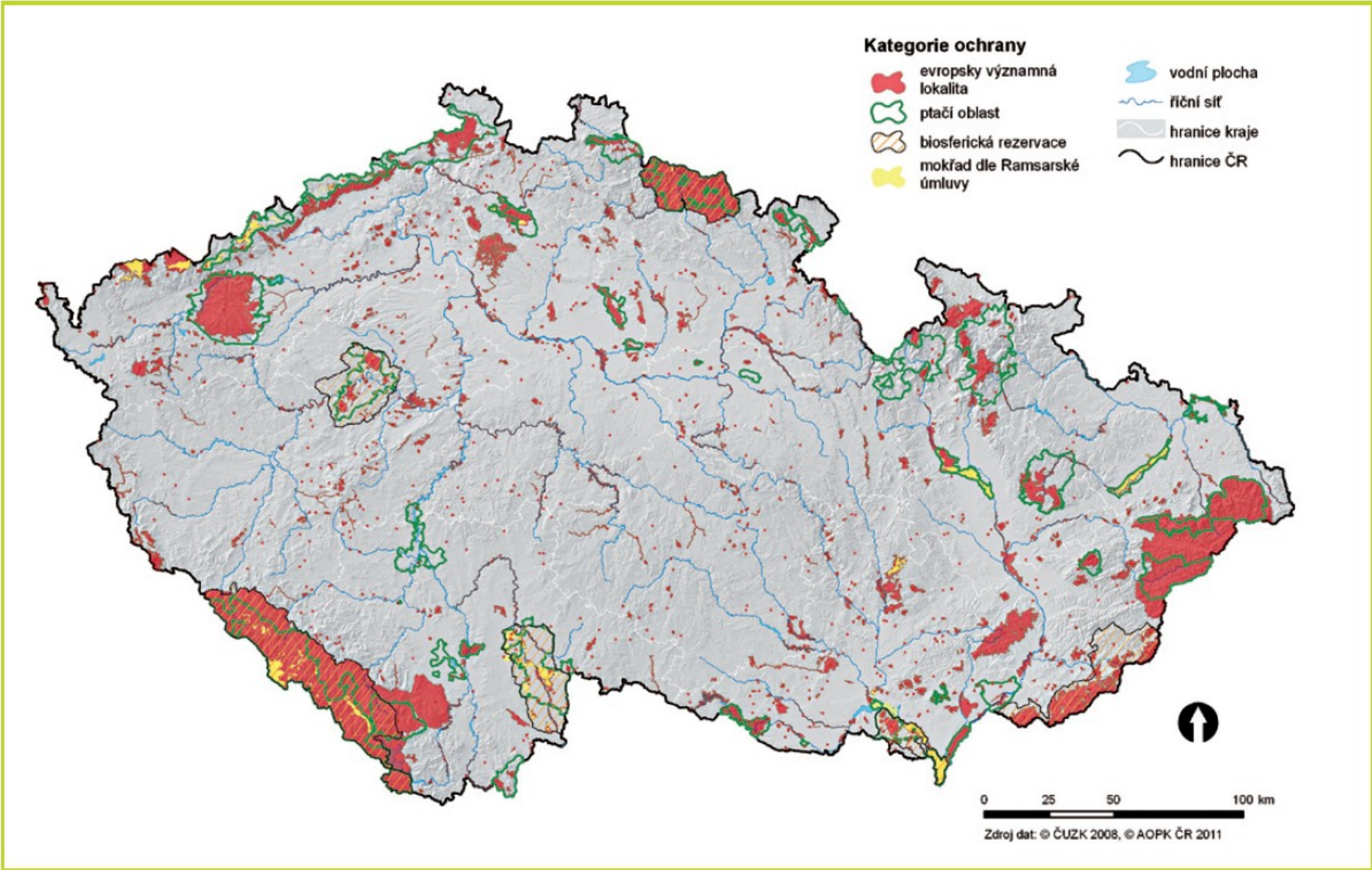
Zvláště chráněná území

Maloplošná zvláště chráněná území k 31. 12. 2015

http://www.mzp.cz/cz/statisticka_rocenka_zivotniho_prostredi_publicace

Mapa Území začleněná do soustavy Natura 2000 a vybraná mezinárodně významná území
Lokality soustavy Natura 2000 zaujímají plochu 11 061 km² (tj. 14, 03% rozlohy ČR).

Zajímavý fakt #1

„Česká republika se vyznačuje velkým bohatstvím druhů rostlin a živočichů. Celkem bylo zaznamenáno více než 2 700 druhů vyšších rostlin, 2 400 druhů nižších rostlin, 50 000 druhů bezobratlých a asi 380 druhů obratlovců (rozmnožujících se v ČR).“

(Agentura ochrany přírody a krajiny)

Smutný fakt

„Každých 60 vteřin na světě vymře jeden živočišný druh.“

(BUND Deutschland)

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

- ustanovení § 3 odst. 1 písm. d) zákona za živočicha označuje **výhradně volně žijící živočichy**.
- rozlišuje mezi zvláště chráněnými živočichy a živočichy, kteří nejsou zvláště chráněni.

Zvláště chráněné druhy živočichů se dle stupně jejich ohrožení člení na

- a) kriticky ohrožené,**
- b) silně ohrožené,**
- c) ohrožené.**

Prameny právní úpravy

- **Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního bohatství** (sdělení FMZV č.159/1991 Sb.)
- **Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů** (Bonnská úmluva, sdělení MZV č. 127/1994 Sb.)
- **Úmluva o biologické rozmanitosti** (sdělení č.134/1999 Sb.)
- **Úmluva o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť** (Bernská úmluva, sdělení MZV 107/2001 Sb.)
- **EUROBATS**

Prameny právní úpravy

- **Úmluva o biologické rozmanitosti (1992, 196 stran)**

Tři základní cíle:

- ochrana biologické rozmanitosti, která je chápána jako rozmanitost všech živých organismů a systémů, jichž jsou tyto organismy součástí,
- udržitelné využívání jejích složek,
- spravedlivé a rovnocenné rozdělování přínosů plynoucích z genetických zdrojů

Mechanismus: Rozvoj národních strategií k ochraně biodiversity

+ Cartagenský protokol o biologické bezpečnosti (GMO, 2000), Nagojský protokol (2010)

Prameny právní úpravy

EU: tzv. naturové směrnice (NATURA 2000)

Směrnice 2009/147/EHS o ochraně volně žijících ptáků

- Ochrana všech druhů ptáků
- Zvláštní ochrana některých druhů ptáků
- Ochrana ptačích oblastí

Směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

- Zvláštní ochrana některých druhů živočichů a rostlin
- Ochrana stanovišť (EVL)
- Vymezení sítě NATURA 2000 (ptačí oblasti + EVL)

Podmínky uplatňování odchylných režimů podle unijních směrnic a jejich provedení v ZOPK

Ustanovení práva EU	Ochranný režim	Podmínky uplatnění odchylného režimu	Vymezení veřejného zájmu	Prováděcí ustanovení ZOPK
<p>Čl. 9 směrnice o ochraně volně žijících ptáků</p>	<p>Čl. 5 – 8 směrnice (zákaz usmrcování, odchyty, ničení hnízd, sběru vajec, vyrušování, držení, prodeje, omezení lovu)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Neexistuje jiné uspokojivé řešení, • existence specifikovaného veřejného zájmu nebo rozumné a výběrové, kontrolované využití v malém množství, • nedojde k oslabení ochrany volně žijících ptáků, • vymezení podmínek provádění výjimky musí být přesné. 	<p>Veřejné zdraví a bezpečnost; bezpečnost leteckého provozu; předcházení závažným škodám na úrodě, dobytku, lesích, rybářství a vodním hospodářství; ochrana rostlin a živočichů; výzkum a výuka, opětovné osídlení určitého území populací druhu nebo vysazení v původním areálu výskytu druhu a chov v zajetí pro tyto účely.</p>	<p>§ 5b ZOPK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrana před závažnými škodami doplněna o škody na domácích zvířatech, - ochrana rostlin a živočichů omezena na ochranu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, - absentuje dílčí podmínka, že využití v malém množství musí být rozumné a povolené na základě výběru. <hr/> <p>§ 56 ZOPK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odchylné důvody provádějící čl. 16 odst. 1 směrnice o stanovištích - absentuje dílčí podmínka, že využití v malém množství musí být rozumné a povolené na základě výběru.
<p>Čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích</p>	<p>Zejm. čl. 6 odst. 2 směrnice (ochrana stanovišť před negativními zásahy).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Negativní výsledek posouzení, • existence naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, • není k dispozici žádné alternativní řešení. 	<p>Naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru.</p> <p>V případě prioritního stanoviště nebo výskytu prioritního druhu pouze důvody související s ochranou lidského zdraví a veřejné bezpečnosti s nesporně příznivými důsledky mimořádného významu pro životní prostředí nebo jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu podle stanoviska Komise.</p>	<p>§ 45i odst. 10 ZOPK:</p> <p>V případě prioritního stanoviště nebo výskytu prioritního druhu lze koncepci nebo záměr schválit jen z důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí.</p>

<p>Čl. 16 odst. 1 směrnice o stanovištích</p>	<p>Čl. 12, 13, 14 a čl. 15 písm. a) a b) směrnice [přísná ochrana živočišných druhů uvedených v příloze IV a) a IV b), odebrání živočichů a rostlin uvedených v příloze V, omezení nevýběrových prostředků odchyty nebo usmrcování).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Neexistuje jiné uspokojivé řešení, • zachování populace v dobrém stavu v přirozeném areálu rozšíření, • existence specifikovaného veřejného zájmu nebo výběrové, kontrolované využití v omezeném rozsahu státními orgány stanoveného počtu jedinců určitých druhů uvedených v příloze IV. 	<p>Zájem ochrany volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť; zájem prevence závažných škod, zejména na úrodě, dobytku, lesích, rybolovu, vodách a ostatních typech majetku; zájem zdraví lidí a veřejné bezpečnosti nebo jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a s nesporně příznivými důsledky pro životní prostředí; účely výzkumu a vzdělání, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo vysazení v původním areálu druhu a chovu a pěstování nezbytných pro tyto účely, včetně umělého rozmnožování rostlin.</p>	<p>§ 56 ZOPK: Problém: Neodpovídající seznam ohrožených druhů podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. Absentuje důvod odebrání nebo držení omezeného počtu jedinců uvedených v příloze IV směrnice o stanovištích.</p>

Prameny právní úpravy

- **Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**
- Zákon č. 115/2000Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy
- Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a její nápravě a o změně některých zákonů

Obecná ochrana druhová

- **Ochrana volně žijících živočichů (a rostlin)**
  - včetně handicapovaných
- **Ochrana volně žijících ptáků**

Zvláštní ochrana druhová – ohrožené druhy živočichů (a rostlin + památné stromy)

Obecná ochrana druhová

§ 5 ZoPK

Všechny druhy **rostlin a živočichů chráněny před**

- Zničením
- Poškozením
- Sběrem či odchytem, **který vede nebo mohl by vést k jejich**
  - **ohrožení na bytí nebo**
  - **vést k degeneraci nebo**
  - **zničení ekosystému, jehož jsou součástí**
  - **k narušení rozmnožovacích schopností druhů**
  - **k zániku populace druhů**
  - **zničení ekosystému, jehož jsou součástí**
- **nevztahuje se na zásahy při hubení rostlin a živočichů podle zvláštních předpisů**
- **Při porušení podmínek - orgán ochrany přírody je oprávněn omezit rušivou činnost**

Obecná ochrana druhová

Povinnosti při provádění zemědělských, lesnických pracích, stavebních a dalších činnostech (§ 5/3 ZoPK)

- Postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování živočichů, ničení jejich biotopů
- Povinnost používat technicky a ekonomicky dostupné prostředky
- Oprávnění orgánu ochrany přírody uložit zajištění nebo použití takovýchto prostředků, neučiní-li tak povinná osoba sama.

Ochrana handicapovaných živočichů

- Každý, kdo se ujal živočicha neschopného v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností **dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě**, zajistí jeho nezbytné ošetření, nebo ho za tímto účelem předá provozovateli záchranné stanice.
- Jde-li o živočicha dočasně neschopného přežít ve volné přírodě, osoba, která se ho ujala, přijme opatření k zamezení takových tělesných změn nebo změn chování, které by následně znemožnily jeho návrat do přírody a jeho zapojení do volně žijící populace. **Jde-li o zvláště chráněného živočicha, je nutné jej předat do záchranné stanice.**

Invazní druhy

§ 5 odst. 4 Záměrné rozšíření geograficky nepůvodního druhu rostliny či živočicha do krajiny je možné *jen s povolením orgánu ochrany přírody*; to neplatí pro nepůvodní druhy rostlin, pokud se hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo vlastníkem lesa převzaté lesní hospodářské osnovy. Geograficky nepůvodní druh rostliny nebo živočicha je *druh, který není součástí přirozených společenstev určitého regionu.*

- Záměrné rozšiřování **křížence druhů rostlin či živočichů** do krajiny je možné jen s povolením orgánů ochrany přírody.
- Orgán ochrany přírody **může rozhodnout o odlovu geograficky nepůvodních živočichů**, včetně stanovení podmínek.

Ochrana volně žijících ptáků

§ 5a, § 5b ZOPK

Zákazy

- Úmyslného usmrcování nebo odchytu
- Úmyslného poškozování, ničení hnízd
- Sběru vajec
- Úmyslného vyrušování ptáků
- Držení ptáků, jejichž lov a odchyt jsou zakázány
  - výluka pro druhy ptáků dle zákona o myslivosti

Zákaz prodeje, držení za účelem prodeje

- Povinnost prokázat původ

Ochrana volně žijících ptáků

Odchylný postup při ochraně ptáků:

V zájmu (§ 5b odst. 1 ZoPK)

- Veřejného zdraví
- Veřejné bezpečnosti
- Bezpečnosti leteckého provozu
- Prevence závažných škod na úrodě, domácích zvířatech, lesích, rybářství, vodním hospodářství
- Ochrany volně žijících živočichů, rostlin

Odchylný postup při ochraně ptáků:

- Rozhodnutím orgánu ochrany přírody
- Opatřením obecné povahy – MŽP

Vyhláška č. 294/2006 Sb.,
o odchylném postupu pro usmrcování
špačka obecného

Sturnus vulgaris

Zvláště chráněné druhy živočichů (a rostlin)

Kategorizace:

- a) kriticky ohrožené
- b) silně ohrožené
- c) ohrožené

- Příloha vyhlášky č. 395/1992 Sb.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_ohro%C5%BEn%C3%BDch_%C5%BEivo%C4%8Dich%C5%AF_v_%C4%8Cesku

Ochrana:

- ve všech podzemních a nadzemních částech ve všech vývojových stádiích, i „mrtvé“ – uhynulé
- zákaz sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit jinak rušit ve vývoji
- zákaz držet, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat nebo nabízet za účelem prodeje nebo výměny

Zvláště chráněné druhy živočichů

Ochrana II: Záchranné programy (§ 52 ZoPK):

- **Koncepční nástroje krátkodobé povahy**
- **Určené pro 1) druhy ohrožené vyhynutím a 2) druhy, které nejsou ohroženy vyhynutím bezprostředně, ale patří k tzv. "konfliktním druhům".**
- **Oba typy programů jsou připravovány obdobným způsobem a jsou i podobně zajišťovány organizačně. Liší se zejména v typu navrhovaných opatření (větší podíl administrativních, výzkumných a osvětových typů opatření u programů péče).**

Záchranné centrum

- **trvalé zařízení, v němž jsou chovány nebo pěstovány zadržené nebo zabavené živé exempláře,**
- může být provozováno pouze na základě povolení MŽP. Na základě pověření ministerstva může být záchranné centrum provozováno rovněž organizační složkou státu,
- Provozovatel ZC má rozsáhlé povinnosti srovnatelné s chovatelem chráněných druhů

Zvláště chráněné druhy živočichů

Ochrana III: Povinnost prokázání původu - § 54 ZoPK (přesah do CITES)

- Kdo drží, chová, pěstuje, dopravuje, prodává, vyměňuje, nabízí za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovává **zvláště chráněnou rostlinu, zvláště chráněného živočicha** nebo **rostlinu a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv nebo podle zvláštního právního předpisu o dovozu a vývozu ohrožených druhů**, je povinen na výzvu orgánu ochrany přírody **prokázat jejich zákonný původ** (povoleným dovozem, povoleným odebráním z přírody nebo sběrem, pěstováním v kultuře nebo povoleným odchovem z jedinců s původem prokázaným podle tohoto ustanovení a podobně).
- Dále je povinen na vyžádání orgánů ochrany přírody nebo strážce přírody **prokázat svoji totožnost**.
- Orgány ochrany přírody vydávají **rozhodnutí o tom, že se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči**. Osvědčení je veřejnou listinou.

Zvláště chráněné druhy živočichů

Výjimky ze zákazů - § 56

- Rozhodnutím (řízení včetně účasti veřejnosti dle § 70 ZOPK), OOP, dohoda ve stanovených případech (nahrazuje výjimku) nebo závazné stanovisko (viz dále)
- Předchozí souhlas k činnostem - v bližších ochranných podmínkách (§ 57 ZoPK)
- **U zvláště chráněných druhů chráněných právem EU** lze výjimku povolit jen tehdy, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany – nutno odůvodnit

Podmínky:

Jde o zájem ochrany živočichů nebo rostlin, prevenci závažných škod, ochranu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti **nebo jiné důvody převažujícího veřejného zájmu (včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru)**, o výzkum a vzdělávání, opětovné osídlení a pod.

Zvláště chráněné druhy živočichů

§ 56: Změny od 1. 1. 2018

Odst. 6: Zjistí-li se až po zahájení územního řízení, územního řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, společného územního a stavebního řízení, společného územního a stavebního řízení s posouzením vlivů na životní prostředí nebo stavebního řízení, že stavebním záměrem povolovaným v tomto řízení budou dotčeny ochranné podmínky zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha stanovené v § 49 nebo 50, a tato skutečnost nebyla před zahájením tohoto řízení známa, lze rozhodnutí v tomto řízení vydat pouze na základě závazného stanoviska orgánu ochrany přírody příslušného k povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, v němž orgán ochrany přírody posoudí splnění podmínek pro povolení výjimky uvedených v odstavcích 1 a 2 a může stanovit případné další podmínky povolení výjimky podle odstavce 3. **Povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů včetně stanovení dalších podmínek podle odstavce 3 je součástí výrokové části rozhodnutí** vydávaného v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení, ve společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí nebo ve stavebním řízení.

Příklad: krkavci a větrná elektrárna

Novinky.cz

[Přinášet se](#) | [Seznam](#)

Hledej

[Hlavní stránka](#) » [Domácí](#)

Větrný park má přednost před krkavci, rozhodl Nejvyšší správní soud

Nejvyšší správní soud (NSS) potvrdil výjimku pro stavbu větrného parku nedaleko obce Dvorce na Bruntálsku. Podle rozsudku v tomto konkrétním případě převážil veřejný zájem na produkci energie z obnovitelných zdrojů nad zájmem ochrany přírody a krajiny, konkrétně nad ochranou krkavce velkého. Stavba se ptáků podle dostupných informací dotkne jen omezenou měrou, vyplývá z rozsudku.

středa 8. února 2017, 11:44 - Brno

▲ Ilustrační foto

FOTO: Ondřej Kořínek, [Novinky](#)

REKLAMA

THE BEST GIFTS EVER. **SIMPLESHOT** SHOOTING SPORTS EVERYTHING SLINGSHOTS

REKLAMA

-18%
159,-
129,-

Správněprávní odpovědnost

Přestupky dle § 87 (např.):

Až 10.000 Kč:

*...nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin,
...zraňuje, chová bez povolení zvláště chráněné živočichy nebo ptáky nebo jinak
nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje,*

Až 20.000 Kč:

*...usmrcuje ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné
živočichy zařazené do kategorie ohrožených přímo nebo způsobí jejich úhyn
nedovoleným zásahem do jejich životního prostředí nebo chytá zvláště chráněné
živočichy,*

Až 100.000 Kč:

*...usmrtí zvláště chráněného živočicha kriticky nebo silně ohroženého druhu nebo
způsobí jeho úhyn zásahem do jeho životního prostředí,
...zničí zvláště chráněnou rostlinu kriticky nebo silně ohroženého druhu nebo způsobí
její úhyn zásahem do jejího životního prostředí,*

**Přestupky PO a podnikajících FO - obdobně (§ 88), pokuty až 1 milion Kč/2
miliony Kč**

+ možné další tresty (typicky zabránění věci)

Trestněprávní odpovědnost

§ 299 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami

1) ...usmrtí, zničí, poškodí, odejme z přírody, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář **chráněného druhu** a spáchá takový čin **na více než dvaceti pěti kusech** živočichů, rostlin nebo exemplářů, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v rozporu s jiným právním předpisem usmrtí, zničí, poškodí, odejme z přírody, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému **opatří jedince silně nebo kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář druhu přímo ohroženého vyhubením nebo vyhynutím.**

Trestněprávní odpovědnost

§ 300

Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti

Kdo z hrubé nedbalosti poruší jiný právní předpis tím, že **usmrtí, zničí, poškodí, odejme z přírody, zpracovává, opakovaně doveze, vyveze nebo proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje nebo sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář chráněného druhu ve větším rozsahu než dvaceti pěti kusů nebo jedince kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář druhu přímo ohroženého vyhynutím nebo vyhynutím**, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

Trestněprávní odpovědnost

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/209452801240046>

Reportéři ČT stránky pořadu Premiéra: **7. 12. 2009** ★★★★☆ 32805
21:30 na ČT1 41 hlasů zhlédnutí

Milovníci vycpané přírody — Vesnice Prameny chtěla luxus, ale má bankrot — Místo do vězení odjel do Itálie
nafingovat svou smrt

37 min | [další publicistika »](#) + do playlistu 🔔 upozorňovat

Obchodování s ohroženými druhy živočichů a rostlin

Zajímavý fakt #2

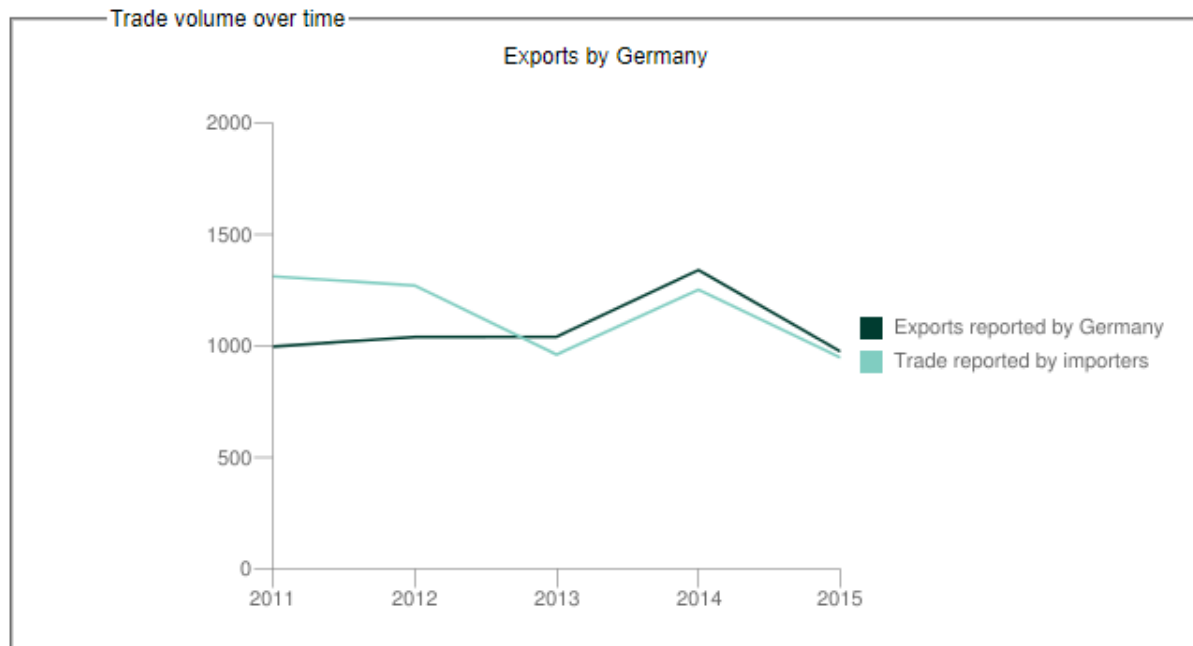
„V České republice je okolo 30 tisíc chovatelů chráněných druhů živočichů, v Polsku 3 tisíce, v Portugalsku 300.“

Trade in birds by Germany

Source: All Term: Live Years: 2011-2015

Imports Exports

Note: This dashboard is designed to give an overview of CITES trade data, and it only shows a subset of the over 15 million records found in the CITES trade database. For a more detailed query of all CITES trade data, visit the [CITES Trade Database](#).

Germany

Germany joined CITES in 1976.

Select Group i

Mammals

Birds

Reptiles

Amphibians

Fish

Invertebrates
(non-corals)

Corals

Orchids

Cacti

Plants
(excluding
cacti &
orchids)

Select Parameters i

Country: ▼

Year Range: ▼

Term: i ▼

Source: i ▼

Select Data to Display i

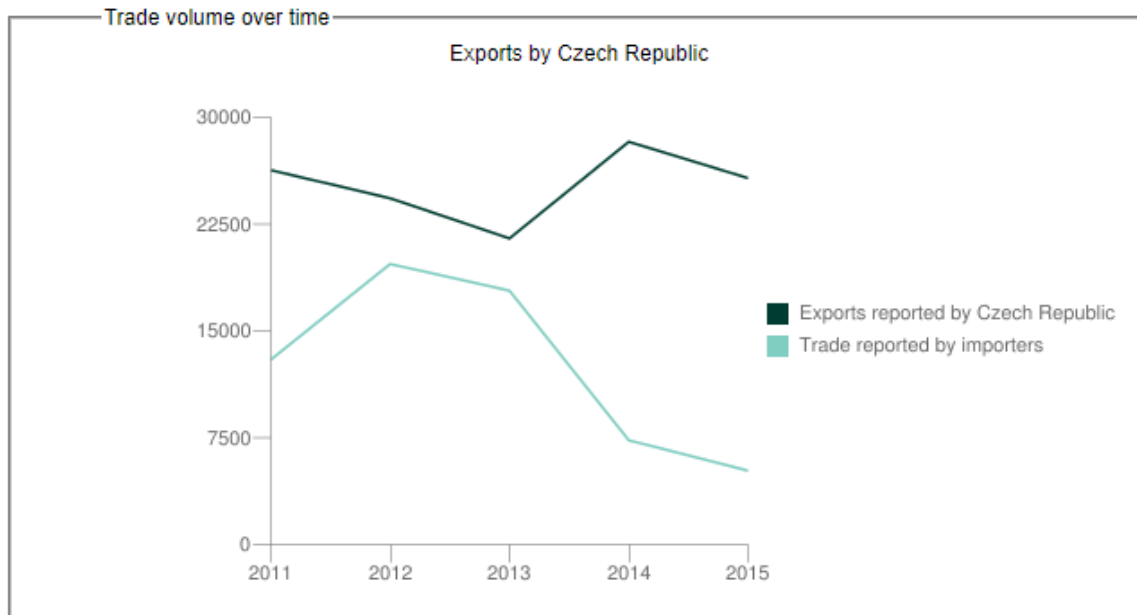
Trade volume over time i

Trade by source i

Trade in birds by Czech Republic

Source: All Term: Live Years: 2011-2015

Imports Exports

Note: This dashboard is designed to give an overview of CITES trade data, and it only shows a subset of the over 15 million records found in the CITES trade database. For a more detailed query of all CITES trade data, visit the [CITES Trade Database](#).

Czech Republic

Czech Republic joined CITES in 1993.

Select Group i

Mammals

Birds

Reptiles

Amphibians

Fish

Invertebrates
(non-corals)

Corals

Orchids

Cacti

Plants
(excluding
cacti &
orchids)

Select Parameters i

Country:

Year Range:

Term: i

Source: i

Select Data to Display i

Trade volume over time i

Trade by source i

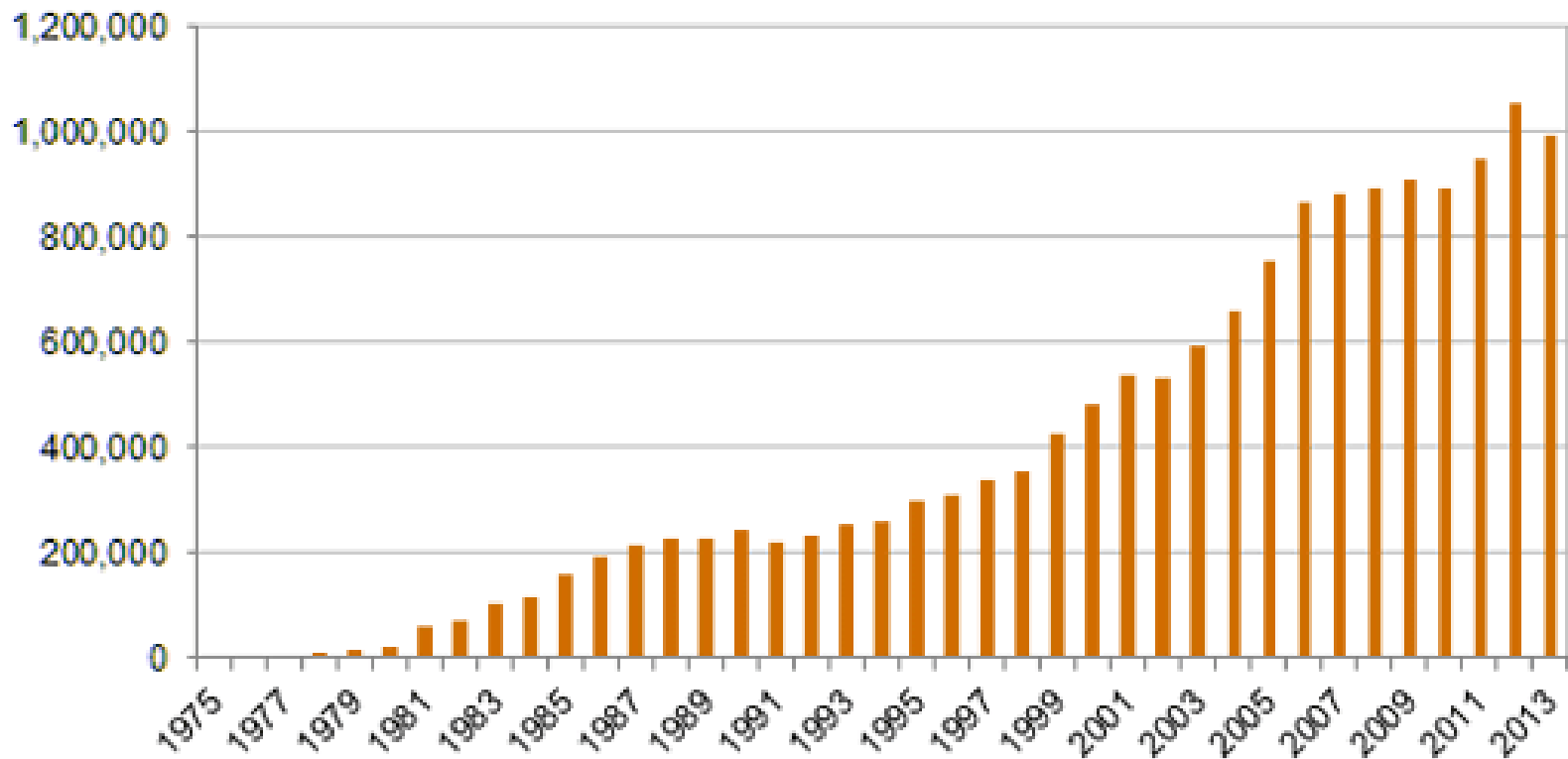
Obchodování s ohroženými druhy živočichů a rostlin

Cíle právní regulace:

- Minimalizovat využívání volné přírody (rostlin, živočichů) pro účely „obchodu“
- Kontrola a regulace mezinárodního obchodu (a pohybu vůbec)
  - se samotnými druhy
  - s jejich částmi
  - s výrobky z nich

PŘÍLOHY CITES

Number of recorded transactions

Prameny právní úpravy

- **Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – **CITES** - 1975)**
- **Nařízení Rady (ES) č. **338/97** ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi + **změny a prováděcí nařízení****
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009, o obchodování s produkty z tuleňů**
- **Zákon č. 100/2004 Sb. (zákon o obchodování s ohroženými druhy)**

CITES (183 států – všechny členské státy EU a od roku 2015 i EU, ČSFR 1992)

- 35.000 druhů, z toho 29.000 druhů rostlin
- Vztahuje se živé organismy, **jakékoli jejich části, výrobky z nich**: z kožešin, kůží a kostí chráněných zvířat, sošky a řezby ze vzácných dřevin či slonoviny, výrobky tradiční asijské medicíny obsahující výtažky z chráněných živočichů či rostlin, gurmánské speciality aj.
- Živé i mrtvé organismy jsou v rámci CITES oficiálně označovány termínem "**exemplář**".

CITES

- **Obtížná povaha - závazná mezinárodní úmluva, ale nástroje v ní obsažené nejsou závazné, dokud se nestanou součástí vnitrostátního práva**
- **Velké části smluvních stran chybí úprava zakazující ilegální obchod nebo ukládající sankce nebo umožňující zabavení exemplářů nebo vymezující odborné orgány ochrany**
- **Možnost bilaterálních „sankcí“ (např. certifikace)**
- **Nechrání biotopy, neřeší příčiny ilegálního obchodu**
- **V rámci ochrany biodiversity je zaměření CITES paradoxně úzké**

PŘÍLOHY CITES

I - druhy bezprostředně ohrožené vyhubením (1 200 druhů, zákaz dovozu, vývozu, případně vždy nutná dokumentace – tzv. citesové permity)

II – druhy, které by mohly být ohroženy vyhubením (21 000 druhů), pokud by obchod nebyl regulován, případně podobné druhům v příloze I, obchod zpravidla na základě zvláštních povolení, ale běžně se obchoduje

III – druhy, které jsou ohroženy mez. obchodem pouze v určitých zemích a jsou chráněny na návrh těchto zemí - exportní povolení výkonného orgánu vyvážející země, jinak potvrzení o původu exempláře

- **Možnost rozdělení druhu podle populací mezi přílohy, případně zahrnutí pouze některé populace**
- **Odchované exempláře z přílohy I se považují za druhy z přílohy II**

Nařízení č. 338/97 (tzv. citesové nařízení + prováděcí nařízení):

Aplikační přednost!

Exemplář:

Čl. 2 písm. t):

- **Jakýkoli živočišný a rostlinný jedinec**, ať živý nebo neživý, patřící k některému z druhů zařazených do přílohy A-D
- **Jakákoli jeho část nebo odvozenina**, ať tvoří součást jiného zboží či nikoli
- **Jakékoli jiné zboží**, z něhož je podle průvodních dokumentů, obalu nebo označení či etikety nebo jakýchkoli jiných příznaků patrné, že **představuje nebo obsahuje části či odvozeniny** živočichů nebo rostlin druhů A-D

Pokud takové části či odvozeniny nejsou vyňaty z působnosti nařízení – vyznačením v přílohách

SEZNAM DRUHŮ ZAŘAZENÝCH DO PŘÍLOH A - D

Nařízení č. 338/97 – ve zkratce

Regulace obchodu

- Pro **dovoz exemplářů ohrožených druhů do EU** je nutné povolení vydané orgánem země určení v EU nebo oznámení o dovozu.
- Pro **vývoz z EU** je nutné vývozní povolení nebo potvrzení o zpětném vývozu vydané orgánem země EU, v němž se exempláře nacházejí.
- Kategorie druhů jsou vyjmenovány v přílohách A až D nařízení.
- **Obchodování** s druhy uvedenými v **příloze A**, například s gepardem, je zakázáno, zatímco **pohyb živých živočichů** v rámci EU vyžaduje předchozí povolení.
- Na pohyb živých exemplářů druhů vyjmenovaných v přílohách B a C, např. kobry nebo promyky, se vztahují předpisy pro povolování a vhodné ubytování a péči, zatímco příloha D se týká pouze tranzitu živých živočichů, celých kůží a rostlinných produktů.
- Za specifických okolností lze nařídit další omezení a země EU mohou mít vlastní přísnější předpisy.
- **Zvláštní předpisy se vztahují na exempláře narozené a chované v zajetí nebo exempláře, které se narodily v důsledku umělého oplodnění, které jsou předmětem osobního vlastnictví nebo jsou určeny pro využití vědeckými institucemi.**

Organizace a komunikace

Země EU musí:

- určit celní úřady pro provádění kontrol;
- ustanovit výkonné a vědecké orgány odpovědné za provádění nařízení;
- sledovat dodržování a sankcionovat porušování;
- **vypracovávat zprávy a provádět výměnu informací o provádění a jakýchkoli zamítnutích povolení.**

Nariadení č. 338/97 (+ prováděcí nařízení):

Vychází z příloh CITES I až III a zahrnuje další druhy

A – CITES I + některé druhy CITES II

druhy přímo ohrožené vyhoubením a druhy, které se vyskytují ve volné přírodě EU a jsou chráněny zákony členských států EU nebo legislativou ES na ochranu přírody

např. rys ostrovid, káně lesní, želva sloní, čáp černý, orel jestřábí, ara zelený, střevíčník pantoflíček

B – zahrnuje většinu druhů přílohy CITES II, některé druhy CITES III+ další, jejichž dovoz do EU je pozastaven (nepůvodní druhy)

C - seznam druhů z přílohy CITES III

D -“neCITES“ druhy – EU monitoruje dovoz na svém území na základě oznámení o dovozu

MECHANISMUS REGULACE

Dovoz a vývoz mimo EU:

- povolení cílového členského státu,
- provedení potřebných kontrol,
- další podmínky podle zařazení.

Členské státy CITES musí:

- určit celní úřady pro provádění kontrol a formalit pro případ druhů uvedených v nařízení;
- ustanovit výkonné orgány a vědecké orgány zodpovědné za provádění nařízení;
- sledovat dodržování ustanovení nařízení a sankcionovat jeho porušování.
- ***transport exemplářů CITES mezi členskými státy EU není považován za dovoz a vývoz a není třeba dovozní ani vývozní povolení***

MECHANISMUS REGULACE

DRUHY Z PŘÍLOHY A nařízení je zakázáno jakkoli komerčně využívat

- prodávat
  - nakupovat
  - inzerovat
  - vystavovat za peníze
  - používat je k reklamě apod.
- Výjimky pro konkrétní případ nebo i činnosti (správní řízení, KÚ, správa CHKO, správa NP)

MECHANISMUS REGULACE

DRUHY Z PŘÍLOHY B nařízení je také zakázáno jakkoli komerčně využívat **s výjimkou případů, kdy lze přesvědčivě prokázat jejich legální obstarání.**

Výjimky ze zákazu (A i B):

- Exempláře byly získány dříve, **než se stala příslušná úprava účinnou**, nebo byly získány před **více než 50 lety**; nebo byly dovezeny do EU a **mají být používány k účelům, které neohrožují přežití dotyčných druhů**; nebo se jedná o exempláře živočišných druhů **narozené a odchované v zajetí nebo uměle vypěstované exempláře rostlinných druhů**, nebo jde o chov/pěstování/výzkum za účelem zachování.

Článek 8

Ustanovení týkající se regulace obchodních činností

MECHANISMUS REGULACE

1. Nákup, nabízení ke koupi, nabývání pro obchodní účely, veřejné vystavování pro obchodní účely, využívání pro obchodní zisk a prodej, držení za účelem prodeje, nabízení k prodeji nebo převážení za účelem prodeje exemplářů druhů zařazených do přílohy A je zakázáno.

2. Členské státy mohou zakázat držení exemplářů, zejména živých zvířat druhů zařazených do přílohy A.

3. V souladu s požadavky jiných právních předpisů Společenství o ochraně volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin **může být ze zákazů uvedených v odstavci 1 udělena případ od případu výjimka** ve formě příslušného potvrzení vydaného výkonným orgánem členského státu, ve kterém se exempláře nacházejí, **pokud:**

a) byly dané exempláře získány ve Společenství nebo do něho dovezeny **dříve, než se ustanovení** týkající se druhů zařazených do přílohy I úmluvy nebo do přílohy C1 nařízení (EHS) č. 3626/82 nebo do přílohy A **stala pro dané exempláře použitelnými**; nebo

b) se jedná o exempláře získané **před více než 50 lety**; nebo

c) **byly exempláře dovezeny do Společenství v souladu s ustanoveními tohoto nařízení a mají být používány k účelům, které neohrožují přežití dotyčných druhů**; nebo

d) se jedná o exempláře živočišných druhů **narozené a odchované v zajetí nebo uměle vypěstované exempláře rostlinných druhů**, případně pokud jde o části nebo odvozeniny takových exemplářů; nebo

e) jsou dané exempláře za výjimečných okolností potřebné pro pokrok vědeckého poznání nebo k nezbytným biomedicínským účelům podle směrnice Rady 86/609/EHS ze dne 24. listopadu 1986 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se ochrany zvířat používaných pro pokusné a jiné vědecké účely [6], kdy se ukáže, že daný druh je jediným vhodným druhem pro takové účely, a kdy nejsou k dispozici žádné exempláře daného druhu, které se narodily a byly odchovány v zajetí; nebo

f) jsou dané exempláře určeny k chovatelským nebo pěstitelským účelům, které přinesou užitek pro zachování dotyčných druhů; nebo

g) jsou dané exempláře určeny k výzkumným nebo vzdělávacím účelům zaměřeným na ochranu nebo zachování daných druhů; nebo

h) dané exempláře pocházejí z některého členského státu a byly získány z volné přírody v souladu s platnými právními předpisy tohoto členského státu.

4. Všeobecně platné odchylky od zákazů uvedených v odstavci 1 na základě podmínek zmíněných v odstavci 3, jakož i všeobecně platné odchylky týkající se druhů zařazených do přílohy A podle čl. 3 odst. 1 písm. b) bodu ii) může stanovit Komise v souladu s postupem podle článku 18. Jakékoli takové odchylky musí být v souladu s požadavky jiných právních předpisů Společenství o ochraně volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

5. Zákazy uvedené v odstavci 1 se vztahují také na exempláře druhů zařazených do přílohy B s výjimkou případů, kdy lze příslušnému orgánu dotyčného členského státu přesvědčivě prokázat, že takové exempláře byly získány, a pokud pocházejí z území mimo Společenství, že byly do něho dovezeny v souladu s požadavky platných právních předpisů o ochraně volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

6. Příslušné orgány členských států mohou podle vlastního uvážení prodávat jakékoli exempláře druhů zařazených do příloh B až D, které zabavily na základě tohoto nařízení, pod podmínkou, že tím nedojde k jejich vrácení přímo fyzické nebo právnické osobě, již byly zabaveny nebo jež se na daném přestupku podílela. Takové exempláře mohou být poté využívány ke všem účelům, jako kdyby byly získány legálně.

[Zpět na výpis inzerátů](#)

Komba Ušatá

Inzerováno 2 dny (117 zobrazení)

[Koupím](#)

Prosimvas shanim kombu usatou nemáte někdo info kde by se dala koupit finanční odměna by určitě byla děkuji za nabídky buď do e-mailu a nebo na číslo 732308134

Zadavatel - Kontakt

 [Lukke](#) (další inzeráty od tohoto uživatele) [732308134](#) [Brumov-Bylnice, okr. Zlín](#)[Napište mi](#) [Ukažte inzerát známým!](#)[Poslat inzerát e-mailem](#)[Nahlásit závadný inzerát](#)

MECHANISMUS REGULACE

ČL 8/2 nařízení: členské státy mohou zakázat držení exemplářů, zejména živých zvířat druhů zařazených do přílohy A.

- 22 členských států (plus Norsko)

- **Rozsudek Soudního dvora ve věci C-219/07 (*Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers VZW a Andibel VZW proti Belgische Staat*):** královská vyhláška ze dne 7. prosince 2001, kterou se stanoví seznam zvířat, která smí být držena

„...nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jaká je dotčena ve věci v původním řízení, podle které se zákaz dovozu savců patřících k jiným druhům než těm, které jsou výslovně uvedeny v této právní úpravě, jejich držení a obchodování s nimi vztahuje na druhy savců, které nejsou uvedeny v příloze A tohoto nařízení...“

ČESKÁ ÚPRAVA

zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (**zákon o obchodování s ohroženými druhy**):

- **MŽP** je tzv. výkonným orgánem CITES a např. **uděluje povolení k vývozu a dovozu** exemplářů ve vztahu ke třetím zemím,
  - **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR** je tzv. vědeckým orgánem CITES a **vydává odborná vyjádření**, která jsou podkladem pro rozhodování MŽP
  - **celní orgány a Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) jsou kontrolními orgány**, které dohlíží nad dodržováním povinností vyplývajících z Úmluvy, někdy též ve spolupráci se Státní veterinární správou a Státní rostlinolékařská správou
  - **krajské úřady povolují obchod s exempláři** CITES uvnitř EU, pokud takový proces nařízení č. 338/97 vyžaduje
- + vyhláška č. 210/2010 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obchodování s ohroženými druhy

MECHANISMUS REGULACE

- **Povinnost označit exempláře**
- **Registrace exemplářů (A + některé B)**
- **Povinnost na výzvu ČIŽP nebo celních orgánů **prokázat legální původ** (jinak zákaz realizace záměru, zadržení, zabavení)**
- **Povinnost získat výjimku** ke komerčnímu využití včetně např. veřejného vystavování pro obchodní účely

Trestněprávní odpovědnost

§ 299 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami

1) ...usmrtí, zničí, poškodí, odejme z přírody, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář **chráněného druhu** a spáchá takový čin **na více než dvaceti pěti kusech** živočichů, rostlin nebo exemplářů, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v rozporu s jiným právním předpisem usmrtí, zničí, poškodí, odejme z přírody, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému **opatří jedince silně nebo kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář druhu přímo ohroženého vyhubením nebo vyhynutím.**

Trestněprávní odpovědnost

§ 300

Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti

Kdo z hrubé nedbalosti poruší jiný právní předpis tím, že **usmrtí, zničí, poškodí, odejme z přírody, zpracovává, opakovaně doveze, vyveze nebo proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje nebo sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář chráněného druhu ve větším rozsahu než dvaceti pěti kusů nebo jedince kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář druhu přímo ohroženého vyhynutím nebo vyhynutím**, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

MECHANISMUS REGULACE

Překrývající se ochrana - příklad

Foto: Jaromír Binnhack (NP Šumava)

Překrývající se ochrana - příklad

- **Rys ostrovid je největší evropskou kočkovitou šelmou**
- **Bernská úmluva jej zařazuje mezi chráněné druhy živočichů**
- **Ve směrnici o stanovištích (92/43/EHS) je zařazen mezi druhy vyžadující územní ochranu a přísnou ochranu.**
- **CITES zařazuje rysy mezi druhy, se kterými nelze obchodovat (příloha I), citesové nařízení jej řadí do přílohy A.**
- **ZOPK jej řadí mezi silně ohrožené druhy.**
- **Zároveň se pochopitelně jedná o obratlovce chráněného proti týrání.**

Zajímavý fakt #3

***„Špičaté uši nemá rys jen na okrasu -
myš zaslechne na 75 metrů.“***

MECHANISMUS REGULACE

MECHANISMUS REGULACE

Like · Reply · 4 · August 23 at 8:02pm

Restaurace a Café U Medvěda Tak ta už je opravdu památková.....😞 Ale nyní můžete pořídit novou..... Toho už snad neseberou..... Má všechny údajně potřebné dokumenty.....

Like · Reply · 8 · August 23 at 11:38pm

Děkuji za pozornost!